

Valtiopäivä

Kunnat

Katujen ja puistojen hoitoon *uudet säännöt*

Hallitus antoi eduskunnalle esityksen uudesta yhdyskuntarakentamislaki. Kuntien pitäisi laatia suunnitelma lähes kaikista yleisistä alueista ja kuulla niistä asukkaita. Vuodelta 1978 peräisin oleva kunnossapitolaki kumottaisiin.

SÄHKÖ

Aloite: siirtomaksujen korotuskatto kahdeksasta viiteen prosenttiin.

DATAKESKUKSET

Suurten datakeskusten ilmoitettava hankkeistaan Huoltovarmuuskeskukselle.

LEHDET

Kysymys: Postin jakeluhintojen nousu uhkaa paikallislehtiä.

PÄIVÄN PÄÄJUTTU

Katujen ja puistojen hoitoon uudet säännöt

Hallitus antoi eduskunnalle esityksen uudesta yhdyskuntarakentamislaista. Kuntien pitäisi laatia suunnitelma lähes kaikista yleisistä alueista ja kuulla niistä asukkaita. Vuodelta 1978 peräisin oleva kunnossapitolaki kumottaisiin.

Uusi laki kokoaisi yhteen säännökset kuntien katujen, torien, puistojen ja muiden yleisten alueiden suunnittelusta, rakentamisesta ja kunnossapidosta. Mukana on myös rakennettujen alueiden sade- ja sulamisvesien eli hulevesien hallinta. Ajoratojen puhtaanapito siirtyisi kiinteistöiltä kunnalle teillä, joilla nopeusrajoitus on yli 50 km/h. Kiinteistön omistaja puolestaan vastaisi tonttiliittymän ja kulkutien kunnossapidosta niiden pituudesta riippumatta. Vammaisten henkilöiden oikeuksia edistävät yhdistykset saisivat oikeuden valittaa suunnitelmista. Muutos koskee Manner-Suomen 292 kuntaa ja kiinteistöjen omistajia. Asemakaava-alueilla asui vuonna 2023 lähes 4,5 miljoonaa ihmistä eli 81,6 % väestöstä. Valmistelutyöryhmä ei ollut kaikesta yksimielinen. Eriävän mielipiteen jättivät Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK, Rakennusteollisuus RT ja Infra, Seutukaupunkiverkosto ja Suomen Kuntaliitto. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2028.

HE 283/2026 vp

PÄIVÄN UUTISET

1 Vapaa-ajankalastajat eivät saisi enää myydä saalistaan

Hallituksen esityksen mukaan vapaa-ajankalastajat eivät saisi enää myydä sisävesiltä pyytämänsä kalaa edes pieniä määriä suoraan kuluttajille. Nykyisin myydä saa enintään 100 kiloa perkaamatonta kalaa vuodessa. Jatkossa myynti vaatisi rekisteröitymistä kaupalliseksi kalastajaksi, mikä maksaa 71 euroa. Enintään 300 ravun myynti vuodessa olisi yhä sallittua. Onkimalla, pilkkimällä tai vieheellä ei saisi kalastaa kaupallisesti ilman vesialueen omistajan tai elinvoimakeskuksen lupaa. Lausuntokierroksella myyntikieltoa kannatti 31 ja vastusti 15 lausuntoa. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2027.

Kalaa myyvän vapaa-ajankalastajan menetetty myyntitulo jäänee useimmiten joihinkin satoihin euroihin vuodessa.

HE 280/2026 vp

2 Sopimuspalokuntien avolava-autot vapautuisivat auto- ja ajoneuvoverosta

Pelastuslain uudistuksen toisessa vaiheessa sopimuspalokuntien nelivetoiset avolava-autot määriteltäisiin pelastusautoiksi, jotka olisivat vapaita auto- ja ajoneuvoverosta. Eduskunta on aiemmin edellyttänyt tätä lausumassaan. Väestönsuojien käyttöönottoa ja ylläpitoa koskevia sääntöjä selkeytettäisiin ja väestönsuojelu lisättäisiin pelastustoimen tehtäviin. Puolustusvoimat, Rajavartiolaitos, pelastuslaitokset ja pelastusalan oppilaitokset saisivat tietyin edellytyksin tehdä avotulta maastopalovaroituksen aikana. Suomessa on noin 700 sopimuspalokuntaa ja noin 50 500 väestönsuojaa. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.4.2027.

Sopimuspalokunnat voisivat käyttää avolavatyyppejä pelastusautoja ilman auto- ja ajoneuvoveroa.

HE 278/2026 vp

3 Jätevesien käsittelyyn uusia EU-vaatimuksia
Hallitus ehdottaa muutoksia neljään lakiin, jotta EU:n uudistettu yhdyskuntajätevesidirektiivi pantaisiin osittain täytäntöön. Laissa rajattaisiin, mitkä viemäroidyt alueet kuuluvat direktiivin jätevesivaatimusten piiriin. Lisäksi määriteltäisiin typelle, fosforille ja haitallisille mikroepäpuhtauksille herkäät vesialueet ja tehostettaisiin sadevesien ja sekaviemärien ylivuotojen hallintaa tietyissä taajamissa. Viemärintivelvoite koskee taajamia, joiden kuormitus on vähintään 1 000 asukasvastinelukua. Hallitusohjelman mukaan valtio kompensoi kunnille uudet tehtävät ja velvoitteet. Direktiivin muut osat tuodaan eduskuntaan myöhemmin.

Kunnille ja vesihuoltolaitoksille tulee uusia velvoitteita jätevesien ja viemärylivuotojen hallintaan.

HE 285/2026 vp
.....

5 Rajavartiolaitokselle uusia salaisia tiedonhankintakeinoja

Hallitus täydentää aiempaa esitystään Rajavartiolaitoksen rikostiedustelusta. Osa säännöksistä on mahdollisia vasta, kun perustuslain kotirauhan ja luottamuksellisen viestin suojaa koskevaa pykälää on muutettu. Tätä koskeva esitys on eduskunnan käsiteltävänä. Rajavartiolaitos saisi rikosten estämiseen uusia salaisia keinoja, kuten paikkatiedustelun eli salassa tehtävän tiedonhankinnan kotirauhan suojaamassa paikassa, joka ei ole vakituinen asunto. Perustuslakivaliokunnan lausunnon vuoksi esitykseen lisättiin säännökset automaattisesta tiedonkeruusta avoimista lähteistä.

Rajavartiolaitoksen salaiset tiedonhankintavaltuudet laajenisivat, ja osa niistä edellyttää ensin perustuslain muutosta.

HE 279/2026 vp
.....

4 YK:n pakotteet voimaan Suomessa ilman EU- viivettä

YK:n turvallisuusneuvoston pakotelistalle asettamien henkilöiden ja yhteisöjen varat voitaisiin jäädyttää Suomessa heti ulkoministeriön asetuksella. Nykyisin jäädytys odottaa EU:n säädöksiä, mihin kuluu muutamista päivistä muutamiin viikkoihin. Kansallinen asetus olisi voimassa, kunnes EU:n säädökset ovat valmiit. Samalla otettaisiin käyttöön humanitaariset poikkeukset. Eduskunta ei enää arvioisi pakotelain nojalla annettuja asetuksia eikä voisi kumota niitä. Taustalla on rahanpesua ja terrorismin rahoitusta torjuvan kansainvälisen elimen arvio vuodelta 2019.

Pakotelistalle joutuneen varat voitaisiin jäädyttää Suomessa jopa viikkoja nykyistä nopeammin.

HE 275/2026 vp
.....

6 Laittomista meripäästöistä uusi maksu laivanisännille

Aluksista mereen tehdyistä laittomista päästöistä voitaisiin määrätä laivanisännälle uusi aluspäästömaksu ilman syyllisyyden osoittamista. Maksu korvaisi nykyisen öljypäästömaksun. Se koskisi aluksia lipusta riippumatta lukuun ottamatta sota-aluksia ja muita kuin kaupallisessa käytössä olevia valtion aluksia. Rikkipesureiden päästökielto laajenisi sisävesille. Lisäksi eduskunnan hyväksyttäväksi tuodaan uudet ilmapäästöjen valvonta-alueet Kanadan arktisilla alueilla, Norjanmerellä ja Koillis-Atlantilla. Esitys panee täytäntöön EU:n aluspäästädirektiivin. Lakimuutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan 6.7.2027.

Laivanisäntä voisi joutua maksamaan aluksen päästöstä, vaikka kenenkään syyllisyyttä ei osoitettaisi.

HE 281/2026 vp
.....

TULOSSA

- **3.11.2026** Sosiaali- ja terveysvaliokunta käsittelee työeläkkeiden viimeisen eläkelaitoksen periaatteen laajentamista.

LYHYESTI

- Kaivosten ympäristöluvan ehdot voitaisiin määrätä tarkistettaviksi myöhemmin. HE 286/2026 vp
- Ympäristö- ja luonnonsuojelun tietovarannot saatettaisiin EU:n tietosuoja-asetuksen mukaisiksi. HE 284/2026 vp
- Mai Kivelä (vas) kysyy, miten Israelin armeijassa palvelleiden suomalaisten mahdolliset sotarikokset tutkitaan. KK 462/2026 vp
- Sari Sarkomaa (kok) kysyy opetuskielen erinomaisen taidon vaatimuksesta varhaiskasvatuksen opettajille. KK 461/2026 vp
- Minna Reijonen (ps) ja Pekka Aittakumpu (ps) ehdottavat Suomen ilmastopaneelin lakkauttamista. TPA 104/2026

vp

- EU:n kalatalousrahaston sääntöjä yksinkertaistettaisiin, eikä laittomaan kalastukseen myönnettäisi tukea. U 69/2026 vp
- Diplomaattien perheenjäsenet voisivat tehdä ansiotyötä Suomessa ja Australiassa. HE 276/2026 vp
- EU neuvottelee kotimaanhintaisista verkkovierailuista kuuden Länsi-Balkanin maan kanssa. U 68/2026 vp

Aineisto: 27 eduskunnan asiakirjaa, joista 21 analysoitu ja 6 vain PDF:nä; 0 puheenvuoroa.

Lähteet ja tekotapa. Eduskunnan asiakirjat, täysistuntojen pöytäkirjat ja valiokuntien julkiset asiakirjat (eduskunnan avoin data, CC BY 4.0). Valtiopäivä on koottu tekoälyavusteisesti: asiakirjojen ja puheenvuorojen tiivistelmät on tuotettu koneellisesti. Kansikuva on luotu tekoälyllä. Luvut ja asiakirjatunnukset tarkistetaan koneellisesti lähteistä. Tarkista sanamuodot linkitetystä alkuperäisestä lähteestä ennen lainaamista.